

IMPLICAREA CHINEI ÎN CONFLICTUL DIN SIRIA

Dr. Oana BONTEANU
Facultatea de Științe Socio-Umane,
Departamentul de Științe Politice, Relații Internaționale și Studii Europene
Masterat: Diplomația Apărării
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Abstract: *Although apparently seems to be a simply civil war against Bashar al-Assad dictatorship, or considered as a religious conflict, it seems that economic interests are the ones that determine behavior in the Syrian conflict. It is obvious that, regardless of religious interests, players are motivated by economic interests, to maintain existing influences or to acquire financial or other benefits of getting a place among the great leaders of the world. Considering that control of the natural resources give the holder power over others, the most powerful countries of the world seek to ensure this supremacy involved in this conflict. China's presence on the scene of the conflict in Syria can not be regarded as the starting point of WW3. China is a major player in this game, well orchestrated, well-organized, which can become a new world war, but isn't the determining factor of the beginning of WW3.*

Keywords: economic interests, war, conflict, groups, alliance

Tratarea temei referitoare la premisele izbucnirii celui de-al treilea război mondial datorită implicării Chinei în conflictul sirian, presupune o abordare din cel puțin trei direcții distincte.

În primul rând se impune o trecere în revistă elementară a istoricului conflictului sirian, a evoluției acestuia și a celor care au inițiat și a celor care întrețin acest conflict, a intereselor acestora, și nu în ultimul rând, identificarea clară a ipotezelor care ar conduce la certitudinea izbucnirii unui război.

Pentru o bună înțelegere a amplitudinii conflictului din Siria, este necesară clarificarea originii acestuia, a intereselor care au condus la apariția și întreținerea sa.

Deși în aparență pare a fi un război civil simplu în care „rebelii au luat armele împotriva dictatorului Bashar al-Assad în 2011 și, de atunci, luptă împotriva lui”¹, un studiu aprofundat al fenomenului relevă o realitate mult mai complexă.

O analiză amănunțită demonstrează faptul că, se poate vorbi despre „un război al tuturor împotriva tuturor”, ai cărui actori se constituie într-un număr de aproximativ 1.000 de grupări, brigăzi și fracțiuni, doar o parte dintre acestea putând fi considerate reprezentative.

¹ Lucian Popescu, *Urzeala tronurilor” in Siria. Mic ghid pentru a intelege un razboi HAOTIC Actual 24*, din 10 martie 2015 pe <http://www.aktual24.ro/urzeala-tronurilor-in-siria-mic-ghid-pentru-a-intelege-un-razboi-haotic>, (accesat în 22 noiembrie 2015).

Numărul mare al grupărilor și fracțiuni ale acestora, au dus la apariția unui fenomen, oarecum ciudat, fiind des întâlnite situațiile în care, fracțiuni ale unor grupări luptă una împotriva celeilalte într-o anumită regiune, în timp ce, în cadrul altei regiuni sunt aliate.

O scurtă trecere în revistă a actorilor inițiatori și susținători ai conflictului, evidențiază existența pe de o parte, a regimul sirian condus de președintele Bashar al-Assad, care în momentul de față controlează cele mai populate regiuni din țară, împotriva căruia luptă restul grupărilor, și care face față atacurilor repetate celorlalte grupări, fiind mai nou susținut de Rusia și China, pe de altă parte, existența Statului Islamic și a altor grupări care luptă împotriva sau alături de una dintre părțile menționate anterior.

Se consideră că inițiatorul conflictului din Siria este tocmai Bashar al Assad, care, din dorința de a nu avea soarta liderilor regimurilor autoritare din Tunisia, Egipt și Libia¹, ripostează în 2011, împotriva manifestațiilor Primăverii Arabe², deschizând focul asupra acestora.

Ulterior, protestatarii și o parte din trupele siriene decid să lupte împotriva regimului Assad, moment în care ia naștere Armata Siriană de Eliberare.

În acest fel sunt create toate premisele derulării unui adevărat război civil reprezentat pe de o parte de către forțele rebele, atât din interiorul Siriei cât și de cele din exterior care le vin în ajutor, și pe de altă parte de altă parte de regimul oficial. Bashar al Assad profită de starea creată și preferă să dea o tentă religioasă conflictului astfel izbucnit, eliberând prizonieri jihadiști care se alătură rebelilor, aducând astfel asupra acestora acuzații de extremism. Prin această strategie, se urmărește de fapt, inducerea în eroare a susținătorilor externi ai rebelilor (în principal statele arabe). Assad la rândul său, beneficiază de susținerea serioasă a Iranului³ și ulterior de susținerea libaneză prin Hezbollah.

După izbucnirea războiului civil, al-Qaeda, dezvoltă o ramură a organizației proprii în Siria, denumită Jabhat al-Nusra⁴, din interiorul căreia în 2014 se desprinde, datorită unor conflicte interne grupul jihadist Stat Islamic⁵, care a ocupat rapid zone din Irak și Siria⁶ (ISIS), sporindu-și notorietatea prin brutalitate, inclusiv omoruri în masă, răpiri și decapitări. Apariția Statului Islamic a fost marcată prin înființarea unui Califat (stat guvernat în concordanță cu legea islamică Sharia), condus de califul recunoscut Abu Bakr al- Baghdadi, căruia, se presupune că ar trebui să îi jure credință întreaga lume musulmană.

Astfel înființată, formațiunea schimbă complet tabloul conflictului Sirian, luptând inițial împotriva al-Qaeda și împotriva grupărilor rebele. Apariția ISIS a perturbat puternic poziția SUA, care susținea până la acest moment rebelii sirieni împotriva atrocităților

¹ *Primavara arabă*, [https://ro.wikipedia.org/wiki/ Prim%C4%83vara_arab%4%83](https://ro.wikipedia.org/wiki/Prim%C4%83vara_arab%4%83), (accesat în 14 decembrie 2015).

² *STUDIUL Gazoductul Ungheni-Chișinău va fi gata abia la finele anului 2018*, <http://www.parlamentor.ro/youth-parlamentor-what-s-up/istoria-in-cinci-minute-a-razboiului-din-siria.-cum-a-apatut-isis-vox.com-253>, (accesat 17 decembrie 2015).

³ Tom Perry și Laila Bassam, *With help from his allies, Syria's Assad looks set to stay*, în 10 martie 2015, pe Reuters, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-outlook-idUSKBN0M616X20150310> (accesat în 3 decembrie 2015)

⁴ *Ibidem*, p. 3.

⁵ *Jabhat al-Nusra eyes Idlib for Islamic emirate, in 17.04.2014*, în Al monitor The pulse of middle est, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/jabhat-al-nusra-idlib-islamic-emirate.html#> (accesat în 18 decembrie 2015).

⁶ *What is 'Islamic State'?* din 2 decembrie 2015, în BBC News, pe <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29052144>, (accesat în 9 decembrie 2015).

regimului Assad, și care se găsește la acest moment în situația de a declara că nu vor face rabat de la lupta împotriva grupărilor teroriste.

Începutul războiului civil, constituie pentru kurzii din nord, ocazia favorabilă de a lupta pentru a se elibera de regimul Assad.

Așa cum am mai precizat anterior, odată izbucnit conflictul, au apărut și susținătorii diferitelor părți implicate, care și-au alimentat cu arme și bani favoriții.

Încă de la început, regimul Bashar al Assad, reprezentant al laturii šiite a islamului, a dispus de susținerea ferventă a Iranului, evident și acesta de orientare šiită, între cele două regimuri existând încă din anul 2006 un acord militar în baza căruia ar trebui să se susțină reciproc.

Susținerea este mai mult decât evidentă, dat fiind faptul că Teheranul consideră Siria ca fiind a 35-a regiune iraniană¹.

Al doilea susținător al regimului Assad s-a dovedit a fi Hezbollahul libanez, tot de origine šiită oponent fervent al Israelului. O astfel de alianță, alături de venirea la putere în Irak a šiitilor, constituie premisele apariției unui așa zis "arc šiit"², situație defavorabilă țărilor sunnite.

Se impune a se atrage atenția asupra faptului că, familia al-Assad este de origine alauită, sectă a šiismului, conduce Siria de aproximativ patruzeci de ani. De remarcat este faptul că, Siria, este preponderent musulmană (75%), din care aproximativ 10% de orientare šiită. Șiitii s-au impus în regiune urmare a revoluției islamice ireniene (1979), sprijinită la acel moment doar de Siria.

Faptul că acest conflict, a luat amploare în timp, este o dovadă clară a faptului că și formațiunile care luptă împotriva regimului šiit, formate în mare majoritate din sunniți, au la rândul lor susținători.

Arabia Saudită s-a dovedit a fi principalul finanțator al rebeliunii siriene.

Considerat, la prima vedere ca fiind un conflict de natură religioasă, se dovedește că, interesele de natură economică sunt cele care primează. Este mai mult decât evident faptul că, indiferent de interesele de natură religioasă, atât susținătorii šiiti cât și cei sunniți sunt animați de interese de natură economică, fie în vederea menținerii unor influențe existente, fie în vederea dobândirii unor beneficii de natură financiară mult râvnite.

Pornind de la faptul că, controlul asupra resurselor naturale conferă deținătorului puterea asupra celorlalți, cele mai importante puteri ale lumii caută să își asigure această supremație prin implicarea în cadrul conflictului în discuție. Acesta a constituit punctul de plecare al apariției unor noi "actori" pe scena, de altfel suficient de încăpătoare, din Siria. Profesorul de politologie, Antonio Momoc, declară pentru Adevărul Live Financiar că „Miza fundamentală a ceea ce se întâmplă în Siria sunt de fapt interesele economice ale puterilor regionale și ale marilor puteri.”³

În momentul de față, accesul la resursele naturale ale statului aflat acum în centrul atenției internaționale este la fel de important ca interesele politico-religioase, cu atât mai mult cu cât în ultimii patru ani, în zona Siriei au fost descoperite noi zăcămite de gaze și petrol.

¹ Vasile Damian, *Siria, scena confruntării dintre sunniți și šiiti*, in 29 august 2013 in RFI, pe <http://www.rfi.ro/politic-70442-siria-scena-confruntarii-dintre-suni-i-i-ii-i>, (accesat 1 octombrie 2015).

² *Ibidem*, p. 8.

³ Florel Manu, *Vladimir Putin in Siria?* <http://adevarulfinanciar.ro/articol/razboiul-resurselor-naturale-care-sunt-interesele-reale-ale-rusiei-lui-vladimir-putin-in-siria/>, (accesat în noiembrie 2015).

Se consideră că zăcămintele care au trezit interesul asupra regiunii se găsesc în zona apelor internaționale ale Mediteranei, lângă Siria, Cipru, Israel și Liban – zăcăminte estimate la patru miliarde de metri cubi de gaze naturale și 1,6 miliarde de barili de petrol.

Același profesor de politologie arată că în zonă „este vorba de două lucruri. Trebuie să ne gândim în ce poziție se află Siria din perspectiva zăcămintelor deja existente și să ne uităm că această țară se găsește în primii 15 mari producători de energie, respectiv petrol și gaze natural. Și asta corelat cu descoperirile recente care ar face din Siria un jucător și mai important decât este în momentul de față.”¹

Este astfel de înțeles de ce marile puteri, SUA, Rusia, dar și Turcia și mai nou China doresc să își întărească poziția în zonă. Este evident faptul că, în afară de consolidarea poziției militare, se urmărește obținerea unor noi resurse de dezvoltare economică, care conduc implicit la consolidarea poziției la nivel mondial.

Așa cum am precizat și anterior, nu trebuie excluse în niciun moment, interesele existente la nivel regional pe care le au cu siguranță Arabia Saudită, Iranul, Irak, Emiratele Arabe sau Qatar prin prisma faptului că sunt principalele țări producătoare de petrol și gaze.

Acest aspect este relevant pentru a explica susținerea acordată formațiunilor implicate în conflict, mai presus de convingerile de natură religioasă.

Resusele existente în zonă, constituie premisa traversării teritoriul Siriei de către traseele pentru oleoductele sau magistralele de petrol, în drum spre Europa, cu atât mai mult cu cât, în momentul de față, acesta este teritoriul prin care trec magistralele spre Turcia și Irak, care au făcut deja obiectul acțiunilor militare ale armatei turce.

În aceste condiții, nu mai este un secret faptul că, “miza pentru SUA, europeni sau ruși nu o reprezintă lupta anti-ISIS, așa cum pretind toți, ci controlul traseelor de conducte pentru gaze și petrol, care tranzitează prin Siria și Irak.”²

În contextul detaliat mai sus, se înțelege faptul că Rusia are mai multe interese în zona, în discuție, în primul rând de natură politică, motivat de faptul că intenționează să arate tuturor că a sosit timpul pentru o lume bipolară, să își consolideze poziția în fața SUA, care multă vreme după căderea URSS, s-a considerat ca fiind unica putere a lumii.

Dacă au existat suspiciuni, conform cărora, se considera că Rusia nu ar avea câștig de cauză singură într-o astfel de luptă, sorții par a înclina totuși în favoare sa, datorită unirii intereselor proprii cu cele ale Chinei.

Se consideră că o astfel de alianță, ar putea “restabili un echilibru global cu două sfere majore de influență³”.

Tot pe principiul impunerii supremației mondiale se merge și în ideea de a deține controlul asupra imenselor rezerve de resurse naturale existente în zonă, așa cum le-am detaliat mai sus, resurse care, ar conferi deținătorului, atât puterea de a se dezvolta economic, dar și avantajul de a avea la mână marii consumatori ai lumii.

Pentru Rusia este astfel primordială întărirea poziției sale în zonă, în defavoarea SUA, o situație contrară reprezentând nu numai pierderea poziției de principal furnizor de gaz al Europei, și scăderea puterii economice, dar și o eventuală izolare de țările europene⁴.

¹ *Ibidem*, p. 10.

² *Ibidem*, p. 10.

³ *Care este interesul marilor puteri in Zona Golfului si de ce suntem aproape de un Razboi Mondial*, <http://vremuritulburi.com/2015/10/09/care-este-interesul-marilor-puteri-in-zona-golfului-si-de-ce-suntem-aproape-de-un-rzboi-mondial/> (accesat în 21 ianuarie 2016).

⁴ *Ibidem*, p. 13.

La toate acestea se adaugă și necesitatea de a-și păstra imaginea de salvator a statelor care au avut de suferit de pe urma haosului datorat implicării americanilor, implicare datorată tot implicațiilor din zonă, renume dobândit urmare a ofensivelor împotriva jihadiștilor din Statul Islamic.

Se constată faptul că miza este enormă pentru Rusia, iar necesitatea și dorința acesteia de a-și consolida poziția constituie premisa menținerii în zonă a unui conflict pe termen lung, cu atât mai mult cu cât, se consideră că interesele Rusiei în zonă ar surclasa interesele SUA¹.

Pe fondul celor descrise anterior, este foarte evident faptul că nu convingerile religioase, dorința de a instaura democrația sau utilizarea armelor chimice, constituie motorul determinant al prezenței SUA în conflictul din Siria, ci evident, tot un motiv de natură economică.

Având ca aliați Arabia Saudită, Qatarul și Turcia, SUA își oferă susținerea forțelor care luptă împotriva regimului Assad, chiar și pentru simplul fapt că „interesele poporului sirian se suprapun oarecum cu cele ale Rusiei²”.

Interesele americane, atât de natură economică cât și politică în zonă, s-au manifestat cu mult timp înainte de izbucnirea conflictului Sirian.

Drept dovadă stă faptul că Halliburton, Exxon-Mobil și Chevron au finanțat compania Albanian-Macedonian-Bulgarian Oil (AMBO) cu sediul la New York pentru a proiecta și construi conducta trans-balcanică care urma să transporte petrol din Marea Caspică până la terminalul de la Burgas (Bulgaria) și apoi prin Macedonia până la portul albanez Vlore, de la Marea Adriatică.

Scopul construirii acestei conducte fiind acela de a elimina Rusia, din lista furnizorilor de gaze din zona de sud, centru și est a Europei³.

Este oarecum evident faptul că interesele celor două mari puteri Rusia și SUA sunt până la un oarecare punct comune.

În timp ce SUA încercă să își mențină imaginea creată de principală putere a lumii, Rusia tinde să își întărească tot mai mult poziția și dorește să atragă atenția asupra faptului că, în mod evident, puterea mapamondului este oarecum divizată, și că reprezintă un pion de luat în considerare.

Interesele de putere și interesele economice transformă cele două mari puteri ale lumii în oponenți, deși nu luptă deschis una împotriva celeilalte. Deși președintele Rusiei declară că principalul său scop în Siria este lupta împotriva ISIS, primele atacuri desfășurate aici, arată susținerea clară, și declarată a șubredului regim Assad, prin atacarea grupărilor insurgente, chiar dacă acestea sunt relativ moderate și neafiliate cu ISIS sau al-Nusra⁴.

Este de înțeles faptul că Rusia dorește, printre altele, ca prin implicarea în acest conflict, să își mențină posibilitatea de acces de-a lungul Coastei Mediterane la Tarus, și cel mai probabil, să demonstreze SUA că Rusia este o putere globală, așa cum am mai precizat.

¹ Jos Busby, *What Are U.S. Interests in Syria?* din 14.10.2015 pe Duck of Minerva, pe <http://duckofminerva.com/2015/10/what-are-u-s-interests-in-syria.html>, (accesat în 23 ianuarie 2016).

² Valentin Vasilescu *Adevăratul interes al SUA în războiul civil din Siria* pe 19 septembrie 2013, in Vocea Rusiei, http://romanian.ruvr.ru/2013_09_19/Adevaratul-interes-al-SUA-in-razboiul-civil-din-Siria-1855/, (accesat în 12 ianuarie 2016).

³ *Ibidem*, p. 16.

⁴ Michael O’Hanlon, *America and Russia in Syria: Superpower Showdown or Opportunity?*, in data de 2 octombrie 2015, in The national interests, pe <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/america-russia-syria-superpower-showdown-or-opportunity-13995>, (accesat 24 noiembrie 2015).

Există și alte interese de natură economică și politică ale altor țări în zonă, dar cele descrise anterior, sunt suficiente pentru a crea o scurtă imagine de ansamblu a principalelor interese din zonă.

Prin cele prezentate anterior, se înțelege că interesele în zona conflictuală sunt foarte puternice, iar principalii jucători nu își permit să piardă. Motivată de acest aspect, se înțelege că vor depune toate diligențele, se vor folosi de orice alianță pentru a avea câștig de cauză.

Foarte puțin întâmplător pare a fi faptul că, de curând, un nou actor a început să își facă simțită prezența, sfidând hegemonia SUA¹, afirmându-se pe scena internațională, dorind să își arate poziția și să confirme lumii întregi că reprezintă un pion important, ce trebuie luat în considerare. În acest sens, poate fi tratată și recenta apariție a Chinei, care se pare că își face simțită prezența în Siria, în susținerea regimului Bahar al-Assad, se înțelege, de aceeași parte cu Rusia. În luna septembrie a anului 2015, o navă militară chineză, transporta către Siria consilieri militari, care să se alăture trupelor rusești, la scurt timp după implicarea Rusiei în conflict.

Se considera la acel moment, faptul că având pe de o parte SUA, Marea Britanie, Israel, Franța, Turcia, și pe de altă parte Rusia, China, Iran, Irak implicați oficial în susținerea armatei siriene, probabilitatea transformării conflictului din Siria în cel de-al treilea război mondial începe să devină o certitudine².

Prezența Chinei în cadrul acestui conflict, trebuie privită, prin prisma relațiilor sale cu SUA pe de o parte, și prin prisma relațiilor cu Rusia pe de altă parte, fără a uita interesele acesteia.

Evoluția recentă a relațiilor cu Washingtonul, nu indică un climat foarte prielnic de dezvoltare armonioasă. China a fost acuzată explicit de atacuri cibernetice asupra datelor personale ale unui număr semnificativ de angajați federali americani, deși în septembrie 2015, era făcut public faptul că cele două state urmează să lupte împreună împotriva pirateriei informatice³.

Concomitent, în plan comercial, sunt în creștere tensiunile între cele două state, pe de o parte motivat de faptul că, China și-a devalorizat moneda, lucru care creat probleme SUA, prin întreținerea unui război valutar pe piețele externe⁴, pe de altă parte punctul în care au ajuns negocierile parteneriatului Transpacific, care ia în calcul 12 state riverane la Pacific, dar nu și China⁵, situație care defavorizează evident importul/exportul acesteia, fiind o lovitură directă dată competitivității produselor chineze.

¹ Eugen Tomac, *Ursul și dragonul. Despre tandemul Rusia – China*, 30 octombrie 2015, pe Ziare.com. <http://www.ziare.com/international/rusia/ursul-si-dragonul-despre-tandemul-rusia-china-1390536>, (accesat 28 octombrie 2015).

² *Russia Already In, China to Come: Chances of WW3 in Syria Just Got Higher* din 2015 in The freedom articles [http://freedom-articles.tools for freedom.com/russia-already-china-to-come-syria-ww3/](http://freedom-articles.tools%20for%20freedom.com/russia-already-china-to-come-syria-ww3/), (accesat 29 octombrie 2015).

³ *SUA și China au îngropat securea războiului - Vor lupta împreună împotriva pirateriei informatice* din 25 septembrie 2015 pe Ziare.com pe <http://www.ziare.com/barack-obama/presedinte-sua/sua-si-china-au-ingropat-securea-razboiului-vor-lupta-impreduna-impotriva-pirateriei-informatic-1384303>, (accesat 16 decembrie 2015).

⁴ *Cauzele și implicațiile deprecierei yuanului* din 12.08.2015 pe Profit Point, pe <http://profitpoint.ro/2015/08/12/cauzele-si-implicatiile-deprecierii-yuanului/>, (accesat 28 ianuarie 2016).

⁵ Jonahtan Weisman, *Trans-Pacific Partnership Seen as Door for Foreign Suits Against U.S.* din 25 martie, pe *Business Day*, pe <http://www.nytimes.com/2015/03/26/business/trans-pacific-partnership-seen-as-door-for-foreign-suits-against-us.html>, (accesat 29 ianuarie 2016).

Concomitent, China are tendința de a-și face simțită influența în zona Mării Chinei de Sud, zonă importantă, atât de interes comercial, cât și militar, multe dintre insulele din Marea Chinei de Sud¹ fiind baze militare în zone extrem de disputate cu aliați strategici pentru SUA.

În același timp, relația dintre China și Rusia a fost aproape tot timpul una de solidaritate și acțiune, cât și la nivel de viziune.

Mai mult, există colaborare inclusiv la nivel economic. Nu mai devreme de anul 2014, Rusia, aflată în topul primilor 10 parteneri de afaceri ai Chinei, prin intermediul Gazprom încheie cu China National Petroleum, un contract referitor la construirea unei rețele de conducte Power of Siberia, în ideea de a aduce beneficii financiare ambelor părți.

Relația dintre cele două state poate fi descrisă după formula „cald în politică, rece în comerț”². Cert este că, ambele state și-au stabilit o strategie de dezvoltare economică, bazată pe susținere, mai ales în ultimul an, care a fost extrem de dură pentru ambele părți și pentru relația economică dintre ele.

Datorită încetirii creșterii economice a Chinei, a scăderii prețului petrolului la nivel mondial, dar și a luptei Rusiei cu sancțiunile occidentale, comerțul bilateral a fost redus. Chiar și așa, este cert faptul că, China este principalul partener comercial al Rusiei.

Prezentarea acestor scurte aspecte, relevă o preferință evidentă a Chinei către Rusia, fiind evident faptul că, cel puțin pentru moment, va exista o susținere reciprocă inclusiv în cadrul conflictului din Siria.

Indiferent cum s-ar numi parteneriatul dintre cele două puteri, front împotriva hegemoniei SUA, orgoliu organizat geopolitic, parteneriat pentru coprosperitate, este evident faptul că asistăm la o reșezare a raporturilor de putere pe plan internațional, și la realizarea unui obiectiv puțin convenabil pentru Europa, așa cum a fost exprimat de Putin la summitul de la Ufa: "Spațiul Eurasiatic (...) casa noastră"³.

Întrebarea care, pe bună dreptate ia naștere la acest moment este dacă, prezența acestor manipulatori geopolitici în zonă este o premisă a declanșării celui de-al treilea război mondial, dacă vor întreprinde aceștia absolut orice pentru a cuceri acest mic popor din Orientul Mijlociu.

Perspectiva înfricoșătoare a izbucnirii celui de-al treilea război mondial pare însă a se derula sub ochii noștri.

Frământările din Orientul Mijlociu, în ultimii 3 ani - de la bombardarea Libiei la tentativa de răsturnare a regimului sirian, la atacurile continue din Yemen și Pakistan la situația din Iran, la conflictului constant în Irak a violențelor și revoltelor din Ucraina, fără a mai lua în considerare genocidul îngrozitor și în curs de desfășurare al Israelului împotriva Palestinei – reprezintă situații reale, care puse împreună ar conduce la izbucnirea unui alt război mondial, și eventual ar putea fi evenimentele preliminare într-o cronologie a celui de-al treilea război mondial⁴.

¹ *Chinezii isi fac insule artificiale. De ce?* Din 22 iunie 2014, pe Wall-Street secțiunea International <http://www.wall-street.ro/articol/International/167912/china.html>, (accesat 21 ianuarie 2016).

² Liudmila Filippova și Inna Veleva, *Can Europe Fill the Gap in China-Russia Relations?* Din 31. Octombrie 2015, in *The diplomat* <http://the-diplomat.com/2015/11/can-europe-fill-the-gap-in-china-russia-relations/>, (accesat 26 ianuarie 2016).

³ *Ibidem*, p. 19.

⁴ *Timeline to WW3: Will Ukraine Develop into a World War?* – Free Blog, <http://freedom-articles.toolsforfreedom.com/timeline-to-ww3-will-ukraine-develop/>, (accesat 21 ianuarie 2016).

Există astfel premisele reale ale transformării conflictului din Orientul Mijlociu, într-un nou război.

Pentru a putea conchide asupra faptului că, conflictul din Siria se transformă în cel de-al treilea război mondial și dacă implicarea Chinei reprezintă una dintre premisele de luat în calcul, se impune să analizăm cum anume este definit războiul și să identificăm care sunt acele condiții necesare și suficiente care definesc o stare conflictuală ca fiind una de război.

Conform celor susținute de Gheorghe Vaduva “războiul reprezintă vârful unei crize, că el nu apare din senin, ci este un rezultat al evoluției spre punctul maxim a unei situații conflictuale, în condiții favorabile, adică într-un mediu politic, economic, social și militar, intern și internațional, complex, contradictoriu, extrem de tensionat, chiar conflictual, cu numeroase probleme nerezolvate și cu evoluții haotice și, deci, imprevizibile.”¹

Pornind de la definiția dată anterior, constatăm că, se face vorbire despre existența unui vârf de criză. Este evident faptul că, acest conflict ce tinde să degereze în cel de-al treilea război mondial nu a apărut din senin, așa cum am arătat anterior, în scurta incursiune în evoluția conflictului sirian, ci este un conflict, întreținut și ghidat spre a ajunge spre punctul maxim sau vârful de criză astfel încât, fiecare dintre factorii implicați și interesați, să își poată “face jocurile”, și să își poată atinge scopul.

Urmărind evoluția recentă a evenimentelor, este foarte posibil ca acest conflict să se apropie de punctul maxim, dat fiind faptul că îi sunt favorabile condițiile dezvoltate în mediul politic, economic, social și militar, atât pe plan intern cât și pe plan internațional.

Într-o analiză mai amănunțită a situației conflictuale care poate fi definită ca fiind stare de război, se arată faptul că atâta timp cât „vocația” societăților omenești este conflictualitatea, iar războiul pare a fi ultima treaptă a acesteia, este normal ca oamenii să gândească războiul, să-l modeleze, să-l planifice, să-l construiască în primul rând în planul conceptului, al gândirii.”²

Scurta trecere în revistă a modului în care a evoluat, relevă conflictul din Siria ca fiind o posibilă modelare atentă, bine concepută și gândită și planificată, care tinde să se transforme într-un război.

Având în vedere faptul că există posibilitatea ca luptele contemporane pot deveni elemente constitutive ale evoluției spre un al treilea război mondial, ar fi interesantă plasarea acestora într-un context istoric.

Este cu siguranță interesant faptul că cele mai mari puteri militare ale lumii se adună într-o țară mică și operează în mod activ acolo. Chiar dacă se susține că prezența lor se datorează în principal luptei împotriva ISIS, prezența lor acolo menține posibilitatea declanșării ocazionale a ostilităților.

Prezența Chinei pe scena conflictului din Siria, nu poate fi considerată ca fiind factorul determinant al apariției celui de-al treilea război mondial. China poate fi considerată, în mod evident, un pion important din cadrul unui joc de amploare, bine orchestrat, bine organizat, care este posibil să aibă, ca ultim act, un nou război mondial.

Prezența Chinei în Siria, vine să echilibreze forțele, deja existente în peisaj, dar nu se constituie ca factor determinant al unui scenariu de o așa mare amploare.

¹ Gheorghe Vaduva, din volumul *Război și cunoaștere*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I” București, 2008, ISBN 978-973-663-7070, de pe http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/razboi_si_cunoastere.pdf, (accesat 7 ianuarie 2016).

² *Ibidem*, p. 27.

Bibliografie:

1. Lucian Popescu, *Urzeala tronurilor” in Siria. Mic ghid pentru a intelege un razboi HAOTIC Actual 24*, din 10 martie 2015 pe <http://www.aktual24.ro/urzeala-tronurilor-in-siria-mic-ghid-pentru-a-intelege-un-razboi-haotic>, (accesat în 22 noiembrie 2015).
2. Primavara araba-De la Wikipedia, enciclopedia liberă https://ro.wikipedia.org/wiki/Prim%C4%83vara_arab%C4%83, (accesat în decembrie 2015).
3. *STUDIU Gazoductul Ungheni-Chișinău va fi gata abia la finele anului 2018*, preluat in 23.05.2015 pe Parlamentor, <http://www.parlamentor.ro/youth-parlamentor-what-s-up/istoria-in-cinci-minute-a-razboiului-din-siria.-cum-a-apar-isis-vox.com-253>, (accesat 10 decembrie 2015).
4. Tom Perry si Laila Bassam, *With help from his allies, Syria's Assad looks set to stay*, in 10 martie 2015, pe Reuters, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-outlook-idUSKBN0M616X20150310>, (accesat în 9 decembrie 2015).
5. *Jabhat al-Nusra eyes Idlib for Islamic emirate, in 17.04.2014*, in Al monitor The pulse of middle est, pe <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/11/jabhat-al-nusra-idlib-islamic-emirate.html#> (accesat în 21 decembrie 2015).
6. *What is 'Islamic State'?* din 2 decembrie 2015, in BBC News, pe <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29052144>, (accesat în 15 decembrie 2015).
7. Vasile Damian *Siria, scena confruntării dintre suniți și șiiți* in 29 august 2013 in RFI, pe <http://www.rfi.ro/politic-70442-siria-scena-confruntarii-dintre-suni-i-i-ii-i>, (accesat 3 octombrie 2015).
8. Florel Manu, *Vladimir Putin in Siria?* in 24.09.2015 in Adevarul live financiar <http://adevarulfinanciar.ro/articol/razboiul-resurselor-naturale-care-sunt-interesele-reale-ale-rusiei-lui-vladimir-putin-in-siria/>, (accesat în 29 noiembrie 2015).
9. *Care este interesul marilor puteri in Zona Golfului si de ce suntem aproape de un Razboi Mondia* din 9.10.2015 in Vremuri tulburi <http://vremuritulburi.com/2015/10/09/care-este-interesul-marilor-puteri-in-zona-golfului-si-de-ce-suntem-aproape-de-un-rzboi-mondial/>, (accesat în 21 ianuarie 2016).
10. Jos Busby, *What Are U.S. Interests in Syria?* din 14.10.2015 pe Duck of Minerva, pe <http://duckofminerva.com/2015/10/what-are-u-s-interests-in-syria.html>, (accesat în 22 ianuarie 2016).
11. Valentin Vasilescu *Adevăratul interes al SUA în războiul civil din Siria* pe 19 septembrie 2013, in Vocea Rusiei http://romanian.ruvr.ru/2013_09_19/Adevaratul-interes-al-SUA-in-razboiul-civil-din-Siria-1855/, (accesat în 25 ianuarie 2016).
12. Michael O’Hanlon, *America and Russia in Syria: Superpower Showdown or Opportunity?*, in data de 2 octombrie 2015, in The national interests, pe <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/america-russia-syria-superpower-showdown-or-opportunity-13995>, (accesat în 28 noiembrie 2015).
13. Eugen Tomac, *Ursul si dragonul. Despre tandemul Rusia – China*, 30 octombrie 2015, pe Ziare com. <http://www.ziare.com/international/rusia/ursul-si-dragonul-despre-tandemul-rusia-china-1390536>, (accesat în 27 octombrie 2015).
14. *Russia Already In, China to Come: Chances of WW3 in Syria Just Got Higher* din 2015 in The freedom articles <http://freedom-articles.toolsforfreedom.com/russia-already-china-to-come-syria-ww3/>, (accesat în 27 octombrie 2015).

15. *SUA si China au ingropat securea razboiului - Vor lupta impreuna impotriva pirateriei informatice* din 25 septembrie 2015 pe Ziare com pe <http://www.ziare.com/barack-obama/presedinte-sua/sua-si-china-au-ingropat-securea-razboiului-vor-lupta-impreuna-impotriva-pirateriei-informatice-1384303>, (accesat în 19 decembrie 2015).
16. *Cauzele și implicațiile deprecierei yuanului* din 12.08.2015 pe Profit Point, pe <http://profitpoint.ro/2015/08/12/cauzele-si-implicatiile-deprecierei-yuanului/>, (accesat în 23 ianuarie 2016).
17. Jonahtan Weisman, *Trans-Pacific Partnership Seen as Door for Foreign Suits Against U.S.* din 25 martie, pe *Bussines Day*, pe <http://www.nytimes.com/2015/03/26/business/trans-pacific-partnership-seen-as-door-for-foreign-suits-against-us.html>, (accesat în 21 ianuarie 2016).
18. *Chinezii isi fac insule artificiale. De ce?* Din 22 iunie 2014, pe Wall-Street <http://www.wall-street.ro/articol/International/167912/china.html>, (accesat în 21 ianuarie 2016).
19. Liudmila Filippova si Inna Veleva , *Can Europe Fill the Gap in China-Russia Relations?* Din 31. Octombrie 2015, in *The diplomat* <http://thediplomat.com/2015/11/can-europe-fill-the-gap-in-china-russia-relations/>, (accesat în 21 ianuarie 2016).
20. *Timeline to WW3: Will Ukraine Develop into a World War?* <http://freedom-articles.toolsforfreedom.com/timeline-to-ww3-will-ukraine-develop/>, (accesat în 21 ianuarie 2016).
21. Gheorghe Vaduva, din volumul *Război și cunoaștere*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I” București, 2008, http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/razboi_si_cunoastere.pdf, (accesat în 21 ianuarie 2016).